

Η Καθολική Εκκλησία και το κερκυραϊκό Πάσχα

Το κερκυραϊκό μεγαλοβδόμαδο και οι μέρες του Πάσχα, έως και την Κυριακή της Διακαινησίμου, κρύβουν βαριές παραδόσεις και έθιμα που χάνονται στο βάθος των αιώνων, βυζαντινά κατάλοιπα που επεβίωσαν στα Επτάνησα, συνθέτοντας μοναδικές εικόνες, ήχους και χρώματα που διατηρούνται απaráμιλλα μέσα στον χρόνο. Δρώμενα βυζαντινά και κρητικά, επηρεασμένα από τα αντίστοιχα βενετικά και άλλα πολλά, που μετέφεραν στην Κέρκυρα, βενετοί, γάλλοι, άγγλοι και ρώσοι κατά τη διάρκεια των διάφορων ξενικών κατοχών.

Από τα μέσα του 15^{ου} αιώνα το Συμβούλιο της Πόλης της Κέρκυρας θεσμοθετεί σταδιακά τις διάφορες θρησκευτικές και λοιπές εκδηλώσεις που χαρακτηρίζουν το δημόσιο τελετουργικό της περιόδου, δημιουργώντας μία βιωματική σχέση μεταξύ των κατοίκων, ελλήνων και ξένων, ορθοδόξων και καθολικών που καλούνται να συνυπάρξουν και να συνεορτάσουν, από κοινού στην Κέρκυρα, καθ' όλη τη διάρκεια της βενετοκρατίας. Και αν από τα μέσα του 19^{ου} αιώνα έως και τα μέσα του 20^{ου} αυτή η μακραίωνα παράδοση διακόπτονταν κατά καιρούς, υποτασσίμενη σε διάφορες κοινωνικές και εκκλησιαστικές αντιπαραθέσεις, ήταν στην Κέρκυρα, που από τα μέσα του 1500 έλληνες και λατίνοι, παρά τη δογματική ετερότητα, επιβουλές και διάφορες προκαταλήψεις, συνεόρταζαν το Πάθος και την Ανάσταση του Κυρίου τους.

Όσο περνούσαν τα χρόνια οι εκδηλώσεις και τα έθιμα εμπλουτίζονταν με νέα στοιχεία, δημιουργώντας ένα πολυσύνθετο λατρευτικό φαινόμενο το οποίο, κάθε χρόνο, προσελκύει στην Κέρκυρα χιλιάδες επισκέπτες, που παρά τις αντιστάσεις ελάχιστων εκ των γηγενών, τείνουν πολλές φορές να μετατρέψουν μία καταναυκτική διαδικασία σε λαϊκή πανήγυρη.

Οι εκδηλώσεις ξεκινούν το Σάββατο του Λαζάρου, όπου το πρωί διάφορα χορωδιακά σχήματα ψάλλουν σε διάφορα σημεία της πόλης τα παραδοσιακά κάλαντα του Λαζάρου και νωρίς το μεσημέρι συναντώνται όλοι μπροστά από το παλιό Δημαρχείο, στην πλατεία του Καθολικού Καθεδρικού Ναού για να τα ψάλλουν στις τοπικές αρχές. Εδώ και χρόνια, παιδικές κυρίως χορωδίες επισκέπτονται και την Αρχιεπισκοπή μας, όπου ο Επίσκοπος περιμένει στην σκαλινάδα της Αρχιεπισκοπής να του «τα πούνε» και να του ευχηθούν «καλό μεγαλοβδόμαδο».

*Με τον ορισμό λόγο να πούμε και το Λάζαρο να διηγηθούμε
Καλησπέρα σας καλή βραδιά, ήρθε ο Λάζαρος με τα Βαΐα
Αν κοιμόσαστε να ασκωθείτε και αν κάθεστε ν' αφρικαστείτε.
Αγρικήσατε μεγάλο θαύμα, όπου έγινε δαιμόνων τραύμα.
Πήγεν ο Χριστός στη Βηθανία διότι εκεί ήταν πολύ απιστία.
Όσοι έμαθαν τον ερχομό του, όλοι τρέζανε στον ορισμό του.
Όλοι τρέζανε μικροί, μεγάλοι, όλοι Χριστιανοί Εβραίοι κι άλλοι
Καβαλίκεψε εις πάλου όνο, έτσι έμελλε τούτο το χρόνο
Και τα νήπια παιδιά Εβραίων, δια την πομπή των Ιουδαίων.
Άλλοι έκοβαν κλάδους και Βαΐα, συντηνέχοντες τα λόγια τα Άγια.
Άλλοι έλεγαν ευλογημένος ο ερχόμενος και κηρυγμένος.
Τότε ο Χριστός εμπρός κινάει και ο λαός τον ακλουθάει.
Τότε τρέζανε Μάρθα, Μαρία, γιατί ήτανε μεγάλη χρεία.
Πού είναι ο Λάζαρος, πού είν' ο αδερφός μου, πού είν' ο φίλος μου και ζάδερφός μου;
Λέγουν Λάζαρος είν' πεθαμένος, τετραήμερος στη γη θαμμένος.
Λέγει πάμετε να τον ιδούμε και στον τάφο του να λυπηθούμε.
Πάτησε ο Χριστός στην πλάκα επάνω, «Δεύρο Λάζαρε, σήκω επάνω».*

*Κι ώ του θαύματος η γη εταράχθη και ο Λάζαρος ορθός εστάθη.
Πού ήσουν Λάζαρε, πού'σαι αδερφέ μου, πού ήσουν φίλε μου και γνώριμέ μου;
Δώστε μου να πιω λίγο νεράκι, τι είν' το στόμα μου πικρό φαρμάκι.
Είν' τ' αχείλι μου είν' μαραμένο και από τη γη φαρμακωμένο.
Δώστε μου να πιω να σας μιλήσω και το θάνατο να λησμονήσω.
Ήμουνα βαθιά στη γη θαμμένος και με τους νεκρούς ανταμωμένος.
Τι είν' ο θάνατος που περιμένει κάθε άνθρωπο στην Οικουμένη.
Τώρα ευχόμεθα καλήν υγεία, Καλή Ανάσταση και ευτυχία.
Χρόνους Πολλούς*

Την Κυριακή των Βαΐων, νωρίς το πρωί ο Αρχιεπίσκοπος Ιωάννης λειτουργεί στον Ενοριακό Ναό της Ιεράς Καρδίας του Ιησού, στην περιοχή της Κωτσέλλα. Από νωρίς συγκεντρώνονται μικρά παιδιά από την Ενορία και οι Φραγκισκανές Αδελφές τα ντύνουν Αποστόλους για να συνοδεύσουν την Λιτανεία των Ιερέων στο ναό, κρατώντας βάγια και ψάλλοντας. Ακολούθως στον Καθεδρικό Ναό επαναλαμβάνεται η τελετή της Κυριακής των Βαγιών, όπως την λένε στο νησί μέσα σε ένα κλίμα γιορτινό και πανηγυρικό. Το ίδιο αυτό κλίμα χαρακτηρίζει και τις νέες, τους νέους και όλους εκείνους, που στο κάλεσμα του Εφημερίου μαζεύονται τις προηγούμενες μέρες στο Ναό για να προετοιμάσουν τα εκατοντάδες βάγια που θα μοιραστούν εκείνη την ημέρα.

Ακολούθως όλοι οι πιστοί παρακολούθησαν τη Λιτανεία του πολιούχου της Κέρκυρας Άγιου Σπυρίδωνα που θεσπίστηκε το 1629, σε ανάμνηση της θαυματουργικής απαλλαγής της Κέρκυρας από την πανώλη, ενώ ο Βικάριος της Αρχιεπισκοπής μας π. Μάριος ακολούθησε την ιερά πομπή.

Τη Μεγάλη Δευτέρα ο Αρχιεπίσκοπος αναχώρησε για τη Θεσσαλονίκη όπου προέστη στην τελετή ευλογίας των Αγίων Ελαίων στον Καθεδρικό Ναό της πόλης. Στην Κέρκυρα, για πρώτη χρονιά μετά από μία δεκαετία, η καθιερωμένη συναυλία της Φιλαρμονικής Εταιρείας «Μάντζαρος» δεν πραγματοποιήθηκε στον Καθεδρικό μας Ναό, αλλά στο Δημοτικό Θέατρο αφού ήταν τόσο μαζική η συμμετοχή του κόσμου που ο Ναός δεν επαρκούσε για να καλύψει πλέον αυτήν την όμορφη εκδήλωση.

Την Μεγάλη Τρίτη πραγματοποιήθηκαν τελετές μετανοίας και εξομολόγησης και στις τρεις ενορίες της Αρχιεπισκοπής στην Κέρκυρα και στη Κεφαλληνία, ενώ την Μεγάλη Τετάρτη πραγματοποιήθηκε η Τελετή και η ευλογία των Αγίων Ελαίων στον Καθεδρικό μας Ναό, όπου όλοι οι ιερείς ανανέωσαν τις υποσχέσεις που έδωσαν την ημέρα της ιερατικής τους χειροτονίας.

Την Μεγάλη Πέμπτη τόσο στην Καθολική Μητρόπολη, όσο και στην Ενορία της Ιεράς Καρδίας, πραγματοποιήθηκε η τελετή του Νιπτήρα, όπου ο Αρχιεπίσκοπος και οι λειτουργοί αντίστοιχα, πλένουν συμβολικά τα πόδια δώδεκα παιδιών. Σε ένα κλίμα κατάνυξης ακολούθησε αργά το βράδυ η προσκύνηση του Παναχράντου Μυστηρίου και η Αγία Ώρα.

Από νωρίς το πρωί της Μεγάλης Παρασκευής οι εκκλησίες γυμνές από τον διάκοσμο της περιόδου, υποδέχθηκαν τους πιστούς που θέλησαν να στολίσουν τους επιτάφιους. Από τον Δρόμο του Σταυρού, στην Σταυροπροσκύνηση, στην τελετή της Μεγ. Παρασκευής και στον Επιτάφιο, η ημέρα ήταν γεμάτη συγκίνηση και συναισθήματα. Η χορωδία του Δήμου Κέρκυρας, η Φιλαρμονική «Καποδίστριας», αγήματα προσκόπων, οι φιλιππινέζες που εργάζονται στην Κέρκυρα και οι τοπικές αρχές ακολουθούν με σεβασμό αυτήν την δημόσια εκδήλωση της τοπικής μας εκκλησίας.

Πανηγυρική και πνιγμένη από τους χιλιάδες επισκέπτες η περιφορά στην πόλη, υπό το φως των κεριών μέσα στα στενά δρομάκια της ενορίας της Κωτσέλα ο επιτάφιος της Ιεράς Καρδίας, πέτυχαν ο καθένας με τον τρόπο του να συγκινήσουν τις καρδιές των πιστών, καθώς κορυφώνονταν το Θείο Δράμα.

Το πρωί του Μεγάλου Σαββάτου πραγματοποιείται η αρχαιότερη περιφορά του ιερού σκηνώματος του Αγίου Σπυρίδωνος σε ανάμνηση της απαλλαγής του νησιού από τη σιτοδεία το 1553 και ο Επιτάφιος του ιερού του Ναού, τον οποίον ακολουθεί κάθε χρόνο ο Επίσκοπός μας.

Ακολούθησε το έθιμο της πρώτης Ανάστασης με το πολύβουο έθιμο της ρίψης των μπότσηδων, των πήλινων κανατιών που με το βροντερό τους σπάσιμο συμβολίζουν τη νίκη της ζωής επί του θανάτου. Δεκάδες άλλα έθιμα, χρωματισμένα από τους ήχους των δεκάδων χορωδιών και φιλαρμονικών, που πότε πένθιμα και πότε πανηγυρικά παιανίζουν στους δρόμους της πόλης, συνθέτουν το γιορτινό κλίμα της ημέρας.

Το βράδυ πραγματοποιείται σε όλες τις Καθολικές Εκκλησίες η Αναστάσιμη Θεία Λειτουργία. Μία σημαντική ιδιαιτερότητα πλούσια σε μηνύματα και συμβολισμούς, αλλά και μία κορυφαία έκφραση ενότητας και οικουμενικού πνεύματος πραγματοποιείται τα τελευταία χρόνια στην είσοδο του Καθεδρικού μας Ναού. Ο Ορθόδοξος Κλήρος και ο Μητροπολίτης, κρατώντας το Άγιο Φως από τον Πανάγιο Τάφο, το οποίο έρχεται με ειδική πτήση στην Κέρκυρα, διέρχεται σε λιτανευτική πομπή της πλατείας του «Ντόμο» στον δρόμο προς τον παρακείμενο Ναό της Αγίας Παρασκευής για την αναστάσιμη Θ. Λειτουργία. Στην είσοδο του Ναού τον περιμένει ο Καθολικός Αρχιεπίσκοπος, ο Εφημέριος του Ναού, ο

υπεφημέριος και πλήθος πιστών, δίνουν το φιλί της αγάπης, ανταλλάσσουν ευχές και παραδίδει ο Μητροπολίτης στον Αρχιεπίσκοπο τη φλόγα του αναστάσιμου φωτός που από κερι σε κερι περνάει στα χέρια των πιστών.

Το βράδυ, όλοι μαζί με τις τοπικές αρχές, στο πάλκο της πάνω πλατείας, ψάλλουν το Χριστός Ανέστη, υπό το φως και τις λάμπες των χιλιάδων πυροτεχνημάτων που κάνουν τη νύχτα μέρα.

Ανάμεσα τους φέτος και ο Πρωθυπουργός με τη σύζυγό του, ο οποίος είχε συζήτηση με τον Σεβασμιώτατο π. Ιωάννη και τον π. Μάριο για την καθολική Εκκλησία στην Κέρκυρα.

Την Κυριακή του Πάσχα, οι Ναοί έβαλαν τα γιορτινά τους και γέμισαν καθολικούς πιστούς που μέσα στη χαρά του αναστάσιμου φωτός, αντάλλαξαν ευχές, τσούγγρισαν αυγά κι έψαλλαν τη μεγάλη βεβαιότητα της πίστης μας :

*«Χριστός Ανέστη εκ νεκρών,
θανάτω θάνατον πατήσας
και τοις εν τοις μνήμασιν,
ζωήν χαρισάμενος*

*Ανάστασιν Χριστού θεασάμενοι,
προσκυνήσομεν Άγιον, Κύριον,
Ιησούν
τον μόνον αναμάρτητον.
Τον Σταυρόν Σου Χριστέ προσκυνούμεν
και την Αγίαν σου Ανάστασιν
υμνούμεν και δοξάζομεν
Συ γαρ ει ο Θεός ημών,
εκτός Σου άλλον ουκ οίδαμεν,
το όνομά Σου ονομάζομεν.
Δεύτε, πάντες οι πιστοί, προσκυνήσωμεν
την του Χριστού Αγίαν Ανάστασιν.
Ιδού γαρ ήλθε δια του Σταυρού
χαρά εν όλω τω κόσμω.
Δια παντός ευλογούντες τον Κύριον,
υμνούμεν την Ανάστασιν Αυτού.
Σταυρόν γαρ υπομείνας δι' ημάς,
θανάτω, θάνατον ώλεσεν.*

*Αναστάς ο Ιησούς από του τάφου καθώς προείπεν,
Έδωκεν ημίν την αιώνιον ζωήν και το μέγα έλεος».*